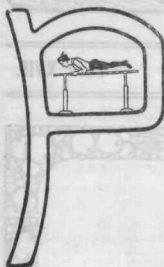

CVETINOMIRSKI:

Kostanji.

o večerji. Toplo zakurjena kinetiška soba. V krogu za mizo sami veseli obrazi, oči vseh razsmejjane. Na mizi pred vsakterim velik kup kuhanega, obeljenega kostanja. Oče in mati, bratje in sestre, napoldorasli in odrasli otroci, hlapec in dekla — vsi se drže dobrovoljno na smeh, zakaj precej časa so že na vrsti »ptice v prosu«; tako so zaverovani vsi v igro, da jih prav nič ne moti mrzli jesenski veter, ki cvili zunaj okrog hišnih vogalov, buta sunkoma na šipe v oknih, za hip potihne in zbeži s holma navzdol v dolino, a se kmalu zopet povrne in zavija še bolj žalostno kakor poprej. —

»Aló, kdo se gre zdaj z menoj?«

»S teboj, Matija? ... Jaz, jaz ...«

»Ti, Minčica? ... Tebe bom pa koj dejal v žakelj ...«

»Ne boš me, Matija, ne boš me ... boš videl, da ne ...«

»Pa se udariva, ti pogumna Minčica!« —

In hlapec Matija ter mala devetletna Minka sta že pripravljena na boj.

»Ptice v prosu ...« — basira počasi in z važnim poudarkom hlapec in molí deklici smeje pod nos svojo močno, s trdimi kocinami poraslo, zaprto pest, ki skriva v njej ptice — kostanje.

»Ven jih izpusti!« — čeblljá tenko in hihitajoče, tilnik rahlo nagnjen, Minka, oči uprte v hlapčevo pest.

»Koliko jih je?« — hreščí hlapec naprej in izteza svojo roko preko mize, Minki naravnost pred oči.

Minka ugiblje, hlapčev obraz pa se razteza v smeh; in kolikor bolj se trudi Minka z ugibanjem, toliko bolj zevajo hlapčeve čeljusti, toliko bolj se stresajo od smeha njegovi dolgi, košati brki, ki se zde deklici že sami kakor dvoje velikih, črnih, vijugastih vprašanj.

»Koliko jih je?«

Minkine oči se vedno bolj razširjajo, čelo gubanči; njene misli se sučejo in iščejo poti, ki naj jo privede iz tega temnega hodnika mrkih skrivnosti. Ali ta temni hodnik je tako velik ... velik ... in potov je v njem

brez števila. Po kateri poti bi krenila? ... Debela je hlapčeva pest, bogve, koliko je v njej kostanjev. Lahko, da jih je veliko, lahko tudi, da malo ... Ampak kaj bi razmišljal še naprej! Na srečo — naj bo, kar hoče! ...

»Sedem!« —

Izgubljeno ali dobljeno? Prvo bo ... prvo ... Minki bije srce hitreje... Jezik nemirni — čemu si tako naglo zamigal, čemu nisi še nekoliko počakal? ...

Gromko se zagrohota tedaj hlapec in počasi ter obenem veličastno odpira svojo pest — na njegovi raskavi dlani se ščeperita samo dva kostanja.

»Daj jih še pet, da jih bo sedem! Kar naženi jih, ptice, iz svojega prosa, da poletijo k meni, naženi jih, Minčica!«

Tako norčavo govori hlapec, in zato je Minke sram. Naglo mu odšteje pet kostanjev, a najbolj drobnih, kar jih ima na svojem kupu. V dno srca jo grize, da je izgubila igro, njena lica poblede za hip; toda ta jezica jo kmalu mine — njen obraz oblije zopet prejšnja rdečica, in njene oči se veselo zaiskrijo.

»Ukanil si me, ne boš me več! Prenagla sem bila z besedo ... Pojdiva se še enkrat!«

Hlapec skrije svojo desnico in svoj pehar s kostanjem pod mizo, pod viseči namizni prt; tu si nagrebe v pest določeno število kostanja, nato pa roko zopet pokaže.

In udarita se iznova.

»Ptice v prosu ...«

»Ven jih izpusti!«

»Koliko jih je?«

Minka sklanja glavo in ugiblje kakor poprej. Izza napol odprtih trepalnic srepro opazuje hlapčevo pest, njegov široki, smehljajoči se obraz in njegove košate brke. »Ne boš me več prevaral!« si misli. Zazre se natančneje v hlapčeve prekanjeno mežikajoče oči ter jih pazno motri. »Ne boš me več, nič več!« — si ponavlja sama pri sebi. »Kako se smeješ zvito-repnik ... Misliš, da ti pojdem še enkrat v past? Ne bo nič, bratec ... Le drži zdaj pest, kolikor mogoče stisnjeno, kakor da bi še enega kostanja ne imel v njej — to ti ne bo nič pomagalo! Misliš: Nesrečnega števila, sedem, ki me je prej zavedlo, se gotovo več ne dotaknem ... Čemu se tako hudomušno smeješ? Sedem jih imaš v pesti, ravno sedem — le nikar nič ne prikrivaj!« — In Minki se zdi, da potrjuje to njeno misel tudi migljajoča senca hlapčevega desnega brka; kakor dolg jeziček liže senca hlapčevega brka steno, se izteza hudomušno in riše po steni prav čudne slike: zdaj se zavije v kljukast vprašaj, zdaj zopet se raztegne in napravi na zidu lepo veliko sedmico ... Sčasoma izginejo vprašanja popolnoma, in samo še sedmice se izprehajajo oblastno in prešerno po steni, se raztezajo od tal do stropa in se posmehujejo celo hlapcu samemu ...

Veter zunaj žvižga žalostno naprej, šipe v oknih se stresajo; zdajpa-zdaj se zaziblje viseča petrolejka pod stropom, in dimasti plamen v cilindru se globoko nagne, kakor da vsak čas ugasne...

Še vedno se zvito smeje hlapčeve oči, še vedno ugiblje Minka.

»Koliko jih je?« — ponovi še enkrat hlapec.

Minka se zdrzne; ne upa si z besedo takoj na dan, četudi se pred nje-nimi očmi vse sence na stenah izpreminjajo v same sedmice, ki huškajo semintja kakor zlohotne vešče, in četudi se vse te sedmice izlijejo nazadnje v eno samo ogromno sedmico, ki je ravno tako dolga kakor soba in ki plahutá nemirno kakor temna kondorjeva perut pod stropom... Pogleda Minka v hlapca Matijo, ali ne vidi ga več; na njegovem stolu ne sedi več on, Matija, hlapec, na njem sedi mogočno naščeperjena, kakor velika siva čaplja tista ogromna sedmica, vsa prhutajoča, s svojim kljunom koštanje žroča... In tiste koštanje pobira ta sedmica — senca — ptica iz hlapčevega peharja...

Naposled se Minka vendarle ožunači in reče, kakor se je bila odločila:

»Sedem!«

Iz prejšnje ogromne sedmice na stolu se nenadoma zopet izloči hlapčeva trščata postava, tisti dolgi, migotajoči kljun izgine, in na njegovem mestu je bila zopet Matijeva glava, široka in debela kakor vedno. A hlapčev obraz se ne drži zdaj nič na smeh, resen je in mrk. Matija odpre pest — o, ljubi brat, sramota! Na njegovi dlani čepi v resnici sedmero koštanjev, kakor sedmero mršavih piščancev, ki jih je sram, da žive pod božjim solncem.

Minka pa je vesela, Minka vriska in poskakuje.

»Zdaj sem te pa jaz dejala enkrat v žakelj, Matic — si videl?! ... Le daj jih sem, vseh sedem ptic iz prosa... Tako, že prav... zmagala sem jaz, jaz, jaz...«

Vsi domači se smejejo, vsi so dobre volje, vsi so veseli. In igrajo naprej, vse križem: mati z dekle Franco, oče s starejšim sinom Janezom, sestra Mica z malim Stankom, sedemletna Zinka z bratcem Hinkom, Minka pa zdaj s sestrično Ančko. Zdaj dobivajo, zdaj izgubljajo, zdaj se kupi koštanja pred enim na mizi množe, pred drugim pa manjšajo, in zopet obratno, kakor je pač komu sreča mila. Med igro smeh, dovtipi, šale.

Veter zunaj, le godi na svoje žalostno cvileče harmonike — radosti iz te tople izbe ne preženeš!...

»Ptice v prosu...«

»Ven jih izpusti!«

»Koliko jih je?«

Deset ali dvajset? Ena ali nobena? ... Ugiblajte, otroci, mislite, računajte!...

»Deset!«

Spet je dobila Minčica. —